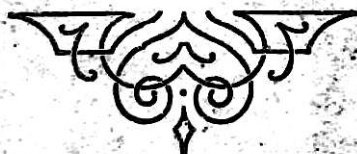
DRAGO GERVAIS:

Čakavski stihovi.

CRIKVENICA.

1929.

Vlastita naklada.

Rožice.

Istarski dan.

Maglica.

Jutro j' rano. Još va dolceh
črna noć leži.
Po ravnice, kraj vodice,
maglica beži.

Po ravnice, kraj vodice,
hodi mlad pastir —
mrzlo mu je, v ruki puše —
svuda j' tihi mir.

Za njin bele ovci hode,
zvončići zvone —
i pomalo, kako seni
va maglu rone.

Sunce.

Petešić je vajer skočil
zakukurikal:
Sunce, Sunce, dan prihaja,
ja san se već stal.

Težaki su se zbudili,
do vodi su šli,
i na vode su se prali,
do pasa goli.

Stari Žvane po dvorišće
sve j' neš pohajal,
kako vavek i danaska,
na neš brontulal.

Va kuhinje, nona Tonka
kuhala j' kafe,
a nevesta, Jele lepa,
zibala j' dete.

Na cestice, z jedne jami,
pijanac se j' stal,
začujeno gledal Sunce
i klobuk iskal.

—∗∗∗—

Polne.

Polne j' zvonilo. —
Mate je legal
va hlad.
S pipi potezal,
lešicu gledal
i lepo počival.
Po cestice beloj
ženska j' hodila,
to mu je Tonka
obed nosila.
H njemu se j' posela
obed ponutila:
repica bela j'
s fažolon bila.
Pomalo je jil
s ženun govoril.

Polne j' zvonilo,
sve j' počivalo
i mirovalo.

—∗∗∗—

Sunce zapada.

Sunce za bregi zahaja,
črna nan noć prihaja.
Z mora ponalo gre . . . . .
Na rive barki spe.

Mala se na me naslanja,
muči i na živen sanja.
Neš lepega tel san noj reć,
ma pozabil san već.

Sunce za bregi zahaja,
bavica puše s kraja.
Finil je lepi dan,
zemja je pala va san.

Noć.

Zadnji od sunca zlatni trak
vrh Učki je okrunil,
dolčići mići gusti mrak
škurinun je napunil.

Pala je noć na kućice,
ke pod Učkun mirno spe,
kroz klanjčići i šumice
proti Učke sada gre.

Igri.

Boći.

Na brege, v' oštarije,
na boćarije,
smo boći igrali:
zbijali,
kričali,
z rukama mahali
i kuntreštali.
Milka j' vino nosila
i va žmuji ga točila.
Mi smo svaki čas pili,
pršuta domaćega jili,
a onput sopet,
boći na oči
do noći.
V noći smo kantajuć šli z' oštarije
put Opatije . . . . .
Kvarner se j' leskal
va svetle kupal,
zač je po nebe
mesec šećal.
Svetal i žut
je pokazal
nan put.

Trešete.

Svaku su večer trešete igrali
i svaku se večer rad kart pokarali
moj nonić i nona.

Nonić bi pipu fumal i mučal,
kad ne bi dobival.
A kad bi partidu dobil,
bi se none rugal,
užival,
i asa lišal.

Igrajuć bi nona večeru kuhala
i vavek se vekon stajala
večeru zmešat,
oganj naložit
i sol doložit.

Smešni su bili nonić i nona onako za stolon:
nonica z oćali,
a nonić s pipun v' usteh:
nona dobivajuć,
nono brontulajuć,
al' kako je već bilo.

A kad bi se pak posvadili,
onput se j' sve treslo. —
Ma to ni niš značilo,
zač drugi dan na večer,
kad je zamračilo,
bi nono nonu zval:
„Marjanko, remo igrat".

Briškula.

Stari Vice, paron Frane,
kumpar Tonić, coto Žvane
od zapolne pul kvartini,
v' oštarije, pul Pepini
briškulaju,
brontulaju
i rad kart se barufaju.

Kope, špade i baštone,
to je glavno za parone.
Ni ih briga, ni ne čuju,
kako crvi spod njih ruju,
kako veje,
žuto veje,
vetar sobun z dreva peje . . . . .

A na večer, kad se stanu,
komać dižu glavu p'janu,
od kvartini šemeraju
i domaka bordižaju:
Vice, Frane,
Tonić, Žvane,
jutra sopet, kako lane.

Tanac.

Armunika cvili, bas ronpota.
Tanac se širi,
zibje i gibje,
semo, pa tamo
tancamo.
V naručaj moj se j' stisnula mala,
tiho noj šapćen,
pa se smeje srdačno i srećno . . .
Nanke ne znamo,
da zaprteh oči tancamo.
Armunika cvili, bas ronpota.
Srce mi j' puno ljubavi,
umret bin tancajuć s malun tel,
mala tancajuć s manun.
Kad tanac fini s malun ću poć
vanka, va lepu noć,
pred kućun ćemo njijun sedet,
pa se strpet,
dokle se mesec, stari mladić
ne skrije za oblačić.

Škerac.

Cvrčki crče
va travice,
veje skače
po ravnice,
tići fiču
na boriću,
pasić laje
va vrtiću,
muha skače
na končiću
tanke paučini.

Jože hodi
po putiće,
s rožicun na
klobučiće.
Hodi levo,
hodi desno,
na svete je
jako tesno.
Jože pijan
zašemeral,
va šenicu j' pal,

Teta Tonka
ga j' iskala,
pred šenicun
se j' fermala.
Va šenice j'
Jože spal,
ma se j' brzo,
brzo stal.
S Tonkun doma
on je šal
i prediku naslišal.

Dete.

Igrački.

Cimbuju j' nonić storil,
na njoj san se zibal,
zibal se cel dan božji,
dokle nis' na tla pal.

Svi su mi se rugali:
„ča, bi se još zibal"?,
a nonić vas va jade,
cimbuju je dešfal.

Pa kućicu mi je storil,
va vrte je bila,
od javorik zeleneh,
baš lepa je bila.

Kad je jednega dana
neš vetar popuhnul,
va kućice san kuhal
i slamu nataknul.

I najedanput plamik
je kućicu ćapal,
pa tako san ti brižan
prez kućice ustal....

I drugeh san igrački
kako dete imel,
a i danaska bin se
igrat ki put još tel.

Nonić.

Kad san još mići bil
s nonićen san na ribi hodil..
Okol' četrte bimo se stali
i sve do pišmoj veslali,
barku surgali,
povrazi v' more kalali,
sedeli,
mučali,
al' ćakulali.

Kad bin kakovu ribu ćapal
i nonić bi s manun užival,
rekal, da pasja ta noga,
ćapa, na moj'ga boga,
već i pišmoja . . . . . .

Mirno bi bilo okole nas,
more bi se leskalo,
na tihen vetre zibalo
i neš šapićalo.
Pod jutro bi s kraja kosići fikali,
se dozivali . . . .
Sunce bi z brega sjahalo,
pomalo, kot da ga j' strah
na jedan mah . . . .

Ma jedno jutro, kad bilo se j' stat
ni bilo nonića vnuka zvat:
po kuće su judi na prsteh hodili,
nonu mirili,
Boga molili
i žuti lumini palili.

—※—

Tamo dole....

Tamo dole, puli mora
kućica je mića,
od javorik silneh j' videt
samo kus krovića.

Va toj kuće, još pred malo,
veselo je bilo:
nonić, nona, ćaća, mama
puno nas je bilo.

Onput gvera i nevoja
svet su zamutile,
pa su kući, pa su grunti
grdo opustile.

Sve pomalo j' ponestalo
ča j' jedanput bilo,
zrušilo se i zgubilo,
da j' čoveku milo.

Umrli su nonić, nona,
mi smo odjahali,
zač su kući, zač su grunti
drugemu pripali . . . .

Tamo dole, puli mora
stara j' domovina, —
Boh zna, ako će kad videt
svoj'ga brižneg sina. —

—※—

Moja ljubav.

Vešća.

Bil san kako vešća,
na sunce ka leti,
i rožicu svaku
malo obleti.

I rožice svakoj
neš lepo reče,
i rožicu svaku
malo opeče.

Bil san kako vešća,
pa san se ćapal,
i va mreže, dušo,
tvojoj se fermal.

Na zidiće.

Na zidiće jednu večer
mi smo ćakulali,
to je bilo par dan pokle
smo se upoznali.

Govoril san vele stvari,
od libri i sveta,
kraj mene si ti dišela,
još lepša od cveta.

Nekako mi j' čudno bilo,
ruža je dišela,
i pred manun jedna mala
slatko se je smela.

Pustil ća san vele stvari:
h sebe san te stisnul,
na obrazić i na usta
bušić san pritisnul.

Pod poneštrum.

Pul nje gori, a već je kasno,
ča to mala misli?
Aj znan to mala, tako kasno,
samo na me misli.

Danas san mojoj male rekal,
da ju jako volin,
a drugo, nemo, ča san rekal,
nanke ne govorin.

Sada sedi i misli na me,
mića moja mala,
i sanje već, da poć će za me,
gospa, da je postala.

Ej mala, spi, ne misli na to,
zač ja san brižnićina,
ženit se more, moje zlato,
on, ki soldi ima.

—⁂—

Va parke.

Ej, ljubavi moja, danas ćemo poć šećat...
Va parke će seni bit,
lanterni će slabo svetit,
na banke ćemo se skrit,
ni videt nas neće bit.

Pa ću ti šapićat,
da te imam rad,
da su tvoje oči,
ko dve črne noći,
a tvoji zubići,
ko beli rižići.

Ti češ poslušat,
srećna uživat,
h mene se nagnut,
težko uzdahnut,
pa mi najzad reć:
dragi, dosta j' već.
Homo ča, zač mat
mogla bi me iskat.

—⁂—

Proleće.

Ne plači, draga, ne danas,
kad tako j' lepo okol' nas,
kad vaskoliki, veli svet,
srdačno se je stavil smet.

Oj gledaj, draga' kako kraj,
okrunjen slavi mesec maj:
kako se j' bodar s sna zbudil,
stoglasnu pjesmu zagudil.

I gledaj, draga, kako hrast,
snagun je novun počel rast;
i kako mići, žuti cvet,
začujen gleda beli svet.

Ne vidiš, draga, kako val
z ljubavi gladi morski žal;
kako sunčani zlatni trak,
va sto kolori kupa zrak.

Ne čuješ, draga, kako glas
mi drhće, ko na vetru klas;
ne ćutiš, draga, muku ust.....
ne plači, draga, suzi pust.

Ne plači, draga, prit će dan,
razbit, kad će nan lepi san.
A onput spomen na ta čas
će bit vredan usrećit nas.

—※※※—

Ljubavi.

I ti si šla . . . .
Pomalo, pod senami stabli,
gazeć zelenu travu,
i išćuć putić po šume,
po ken si za vavek šla.

Za tobun san gledal i mislel,
na mladost, ka će pasat,
i kako će samo spomen
na seni, travu i put
po ken si hodila ustat.
Nisan kričal za tobun,
nisan z rukami mahal.
Ter mi smo i sami znali,
da nas čeka ta dan,
kad će igračku nan zet,
i kad će grdi život
razbit naš lepi san.

Ma ja san plakal, o Lepa,
(suza je z nekud prišla)
zač naša lepa igračka,
ku su judi nan zeli
je vela ljubav bila.

—※※※—

Pelini.

Moja zemja.

I.

O, večna suzo na oke mojen,
Istro moja!
Suzo, nikad ziplakana,
muko nikad domučena,
Istro moja!
Tužna majko moja,
brižna zemjo moja,
Istro moja!

II.

Čujen glas kako z zemji,
glas Tvojeh robi.
I vidim stablo veliko,
najdraže stablo.
Veje pada s njega,
žuto, povenulo veje —
listić za listićen,
suza za suzicun,
i brzo će bit golo.

III.

Tužna zemja!
Kako su brižni Tvoji brežići,
Kako nerodna su Tvoja polja,
kako retke su Tvoje šumice.
Kako da j' neki z ruku preko pasal
i sve odnesal.

IV.

I Učka tamo stoji,
seda od kamika belega,
tako sama — sama,
i tako lepa.
I ča je to Učka danas,
da j' tako črna?
Nad oblaki plava,
črna, nevidna,
kako, da j' i ona pobegla od nas.

V.

Pod Učkun kućice
bele,
miće, kot suzice
vele.

Beli zidići, črjeni krovići,
na keh vrapčići
kantaju.
Mići dolčići, još manje lešice
na keh ženice
kopaju.
Cestice bele, tanki putići,
po keh se vozići
pejaju,
i jedna mića, uska rečica,
pul ke se dečica
igraju.

Na sunce se kućice
griju,
na turne urice
biju.

VI.

Takovu san te va sanje gledal
Zemjo moja:

va sunce su se kući kupale,
na sunce su se cesti leskale,
va seni su se dolčići skrili,
va retkoj maglice škoji su bili, —
a tamo dole, na mićoj ravnice
pasle su ovčice.

To je sanja bila.

—※※※—

VII.

A kad san se s sanji zbudil
čul san ovako vapit:
Pokle su me zakovali
ja ne znan ča j' smeh i radost,
ja ne znan ča j' krv i mladost.
Pokle su me zakovali
ja ne znan ča je življenje,
ja ne znan ča je veselje.
Pokle su me zakovali
za mene je sve pasalo,
za mene je sve nestalo.
Pokle su me zakovali
samo suzi ja još poznan,
samo žalost ja još poznan,
tužice moja.
Ča ne čuješ te verigi,
kako škripju,
Ča ne vidiš kako trdo
ruki stišću?
Prokjeta srećo moja.

—※※※—

VIII.

Moja zemja umira,
mrtvac na njoj leži,
i sve ča j' zdravo, živo
s nje ća, va svet, beži.
Kot da ju j' neki prokjel
pusta je, kamena,
prez božjeg blagoslova,
kot neplodna žena.
Na njoj robuju robi,
prez voji, ki muče,
kad se paron razjadi,
i kad po njih tuče.
Moja zemja umira,
već zadnji j' dihi čut,
još samo malo rabi,
pa će mi uzdahnut.

A onput — zaludu će
po kartah nas iskat,
od robi ropski sini
za vavek će nestat.

Istarske materi.

Zapušćena.

Spi, srce spi.
Oca ti ni,
on ća je šal od materi.
Va kraj je šal
s kega j' prišal,
za vaveki.

Spi, srce, spi,
A mat tvoja
mlada j' bila, zaljubljena,
znemil ju je,
pustil ju je,
za vaveki.

Spi, srce, spi.
Ne boj se tí,
Nad tobun bdije mat tvoja,
ka j' prezrena,
zapušćena,
od svakega.

Udovica.

Muža su mi zakopali pod kanuni i pod snegon,
sina su mi izagnali, sad se klati črnen svetom,
ranice moja.

Decu su mi još pustili, moju brižnu, miću decu,
ka ne znaju kako teško gorak kruh za njih dobiva
mati njihova.

Dani su mi črni bili, pokle san na oven svete,
nikad nisan srećna bila, nikad radost poznavala
tužice moja.

Kamo san te ja zgubila, kamo si mi ti nestala,
da te nisan uživala, da te nisan srećna bila
mladosti moja.

Još bin decu ja rajala, još bin decu ja dojila,
ma su mi te zakopali, dugo tamo pod kanuni
mužu dragi moj,
mužu dragi moj.

—

Sinon.

Ča mi povedate od domovini,
oj moji sini,
kad san pred tujemi vrati prosila,
kad san va tujoj se kuće potila,
dokle ste judi postali.

Ča mi povedate od domovini,
oj moji sini,
kad san va suzah vas zigojila,
kad san s krvun vas svojun dojila,
dokle ste judi postali.

Ča mi povedate od domovini,
oj moji sini?
Ropske ste materi robi ustali,
i ropsku krv va sebe zadržali
s kun vas je mat van dojila.

—

Tiskara Pinter i drug, Crikvenica.